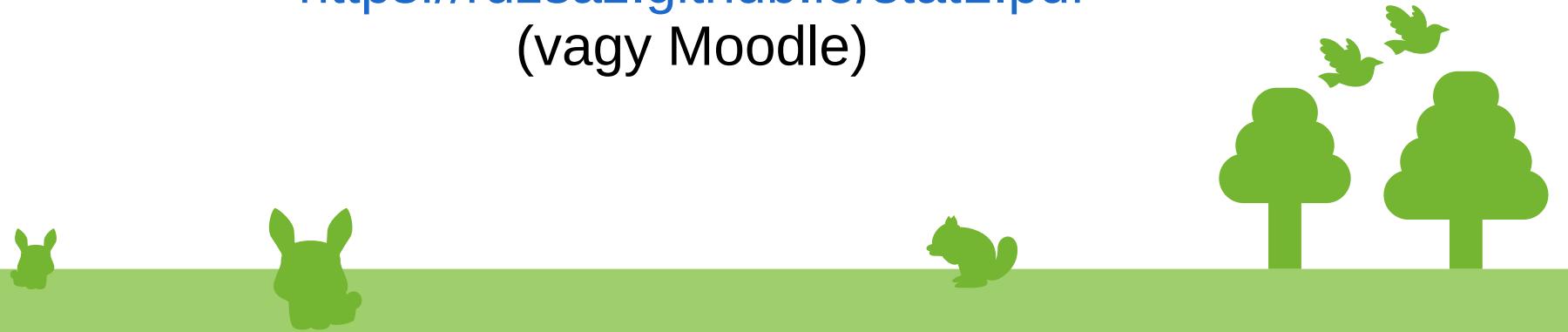

Kvantitatív kutatási módszertanok 1

Ruzsa Zoltán
ruzsa.zoltan@emk.semmelweis.hu

[**https://ruzsaz.github.io/stat1.pdf**](https://ruzsaz.github.io/stat1.pdf)
(vagy Moodle)

A magyarok fele olyan településen él, ahol a jövedelem nem éri el az országos átlagot

VÁLASZTÁSI FÖLDRAJZ GAZDASÁG 2025. január 24. – 04:58

└ Legfontosabb

Mi várható a Kennedy-aktáktól, amikből Trump szerint minden kiderül?

KÜLFÖLD

Tematika

- Leíró statisztika (átlag, medián, módusz, szórás...)
- Paraméterbecslés (mennyi?)
- Hipotézisvizsgálat (igaz vagy nem?)
- Regressziószámítás, modellezés (hogy befolyásol?)

Eszköz (R)

1) R + R studio saját gépen

vagy

2) Google colab: <https://colab.research.google.com/>

Leíró statisztika

- Mit jelent a „statisztika” szó?
- Mi a leíró statisztika?
- Adjunk való életből származó példákat!

Leíró statisztika

- Mit jelent a „statisztika” szó?
- Mi a leíró statisztika?
- Adjunk való életből származó példákat!

latin "statisticus" = államhoz tartozó

Leíró statisztika

- Mit jelent a „statisztika” szó?
- Mi a leíró statisztika?
- Adjunk való életből származó példákat!

latin "statisticus" = államhoz tartozó adathalmaz összefoglalása és bemutatása, **anélkül, hogy következtetéseket vonnánk le**

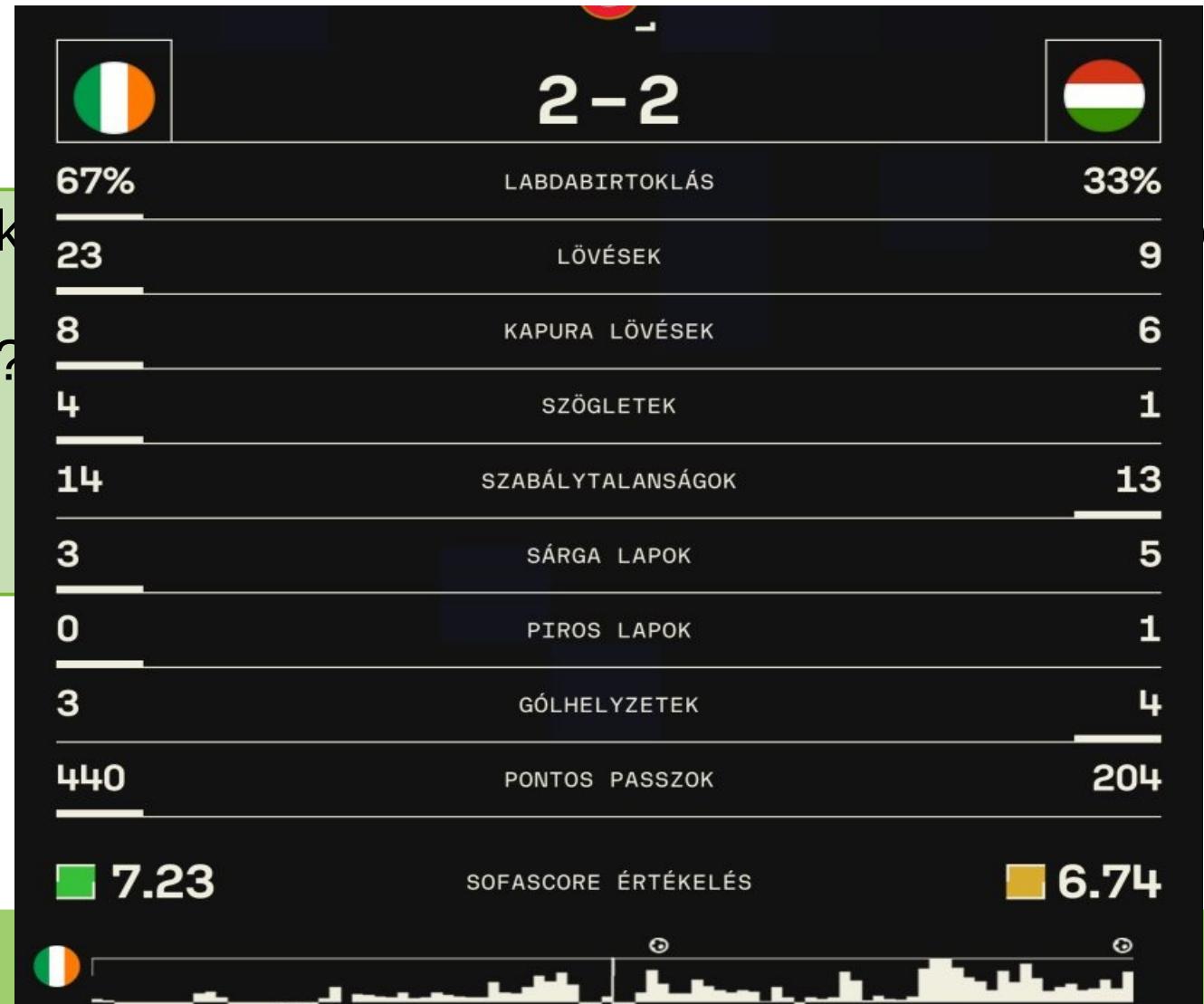
Leíró statisztika

- Mit jelent
- Mi a leíró
- Adjunk valószínűségeket
- Adjunk valószínűségeket
- Adjunk valószínűségeket

ozó

- Mit jelent a „statisztika”?
- Mi a leíró statisztika?
- Adjunk való életből származó példákat!

Leíró statisztika

- Mit jelent a „statisztika” szó?
- Mi a leíró statisztika?
- Adjunk való életből származó példákat!

latin "statisticus" = államhoz tartozó adathalmaz összefoglalása és bemutatása, anélkül, hogy következtetéseket vonnánk le

Leíró statisztika

- 1. momentum (várható érték)
- 2. momentum (szórásnégyzet = variancia)

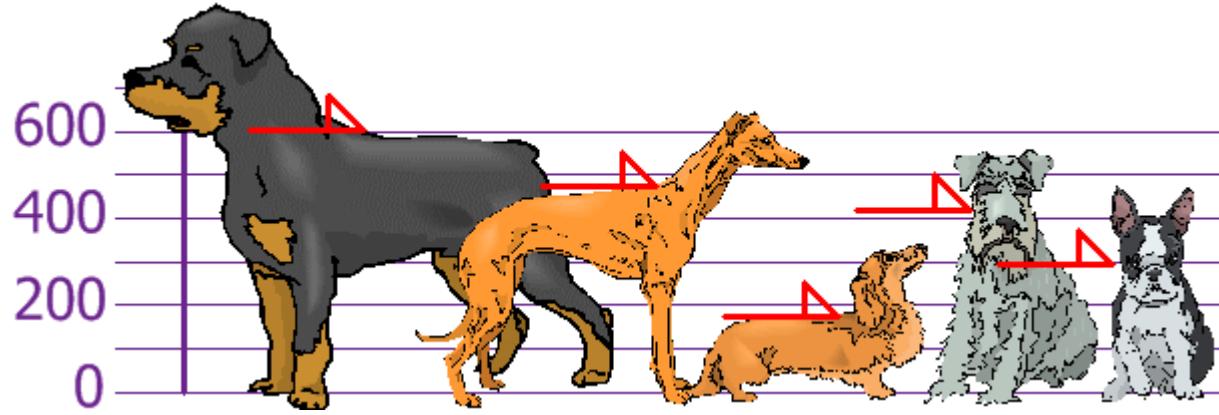

Leíró statisztika

- 1. momentum (várható érték) jellegű mutatók:
  - átlag = számtani közép = tapasztalati várható érték
  - medián (a középső érték)
  - módusz (leggyakrabban előforduló érték)
- 2. momentum (szórásnégyzet = variancia) jellegű mutatók:
  - Szórásnégyzet, szórás
  - adatterjedelem, min, max

Példa: marmagasság

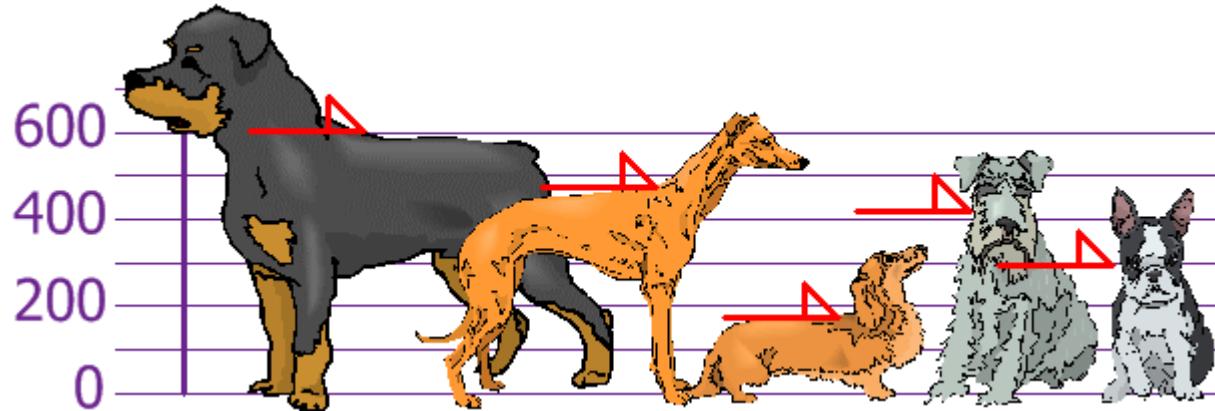

Adatok: 600, 470, 170, 430, 300 (mm)

Példa: marmagasság

$$m = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - m)^2}{n}$$

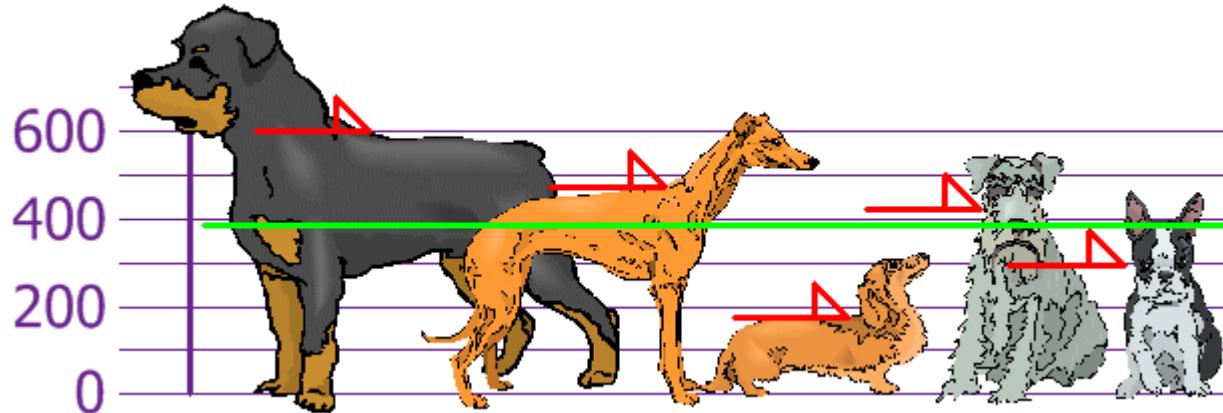

Adatok: 600, 470, 170, 430, 300 (mm)

Példa: marmagasság

$$m = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - m)^2}{n}$$

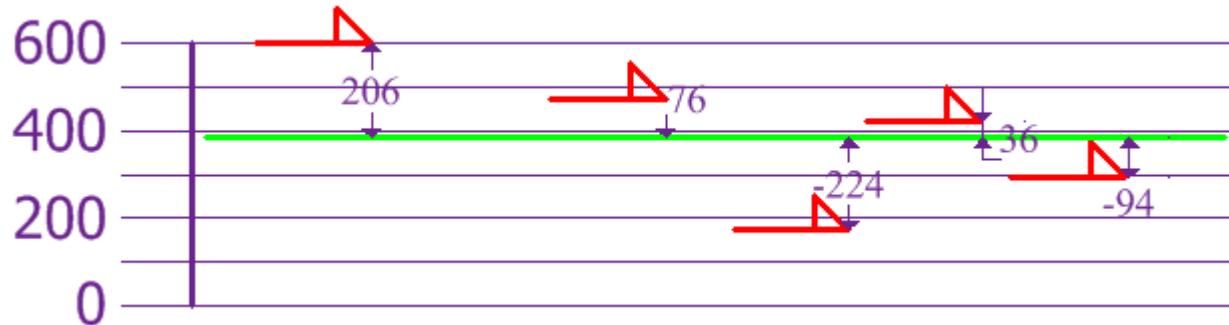
Adatok: 600, 470, 170, 430, 300 (mm)

átlag: 394 mm

Példa: marmagasság

$$m = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - m)^2}{n}$$

Adatok: 600, 470, 170, 430, 300 (mm)

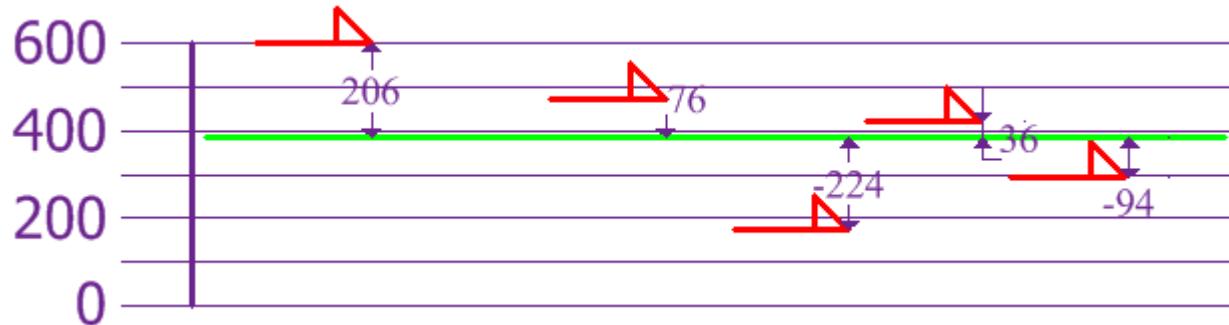
Átlagtól való eltérés: 206, 76, -224, 36, -94 (mm)

átlag: 394 mm

Példa: marmagasság

$$m = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - m)^2}{n}$$

Adatok: 600, 470, 170, 430, 300 (mm)

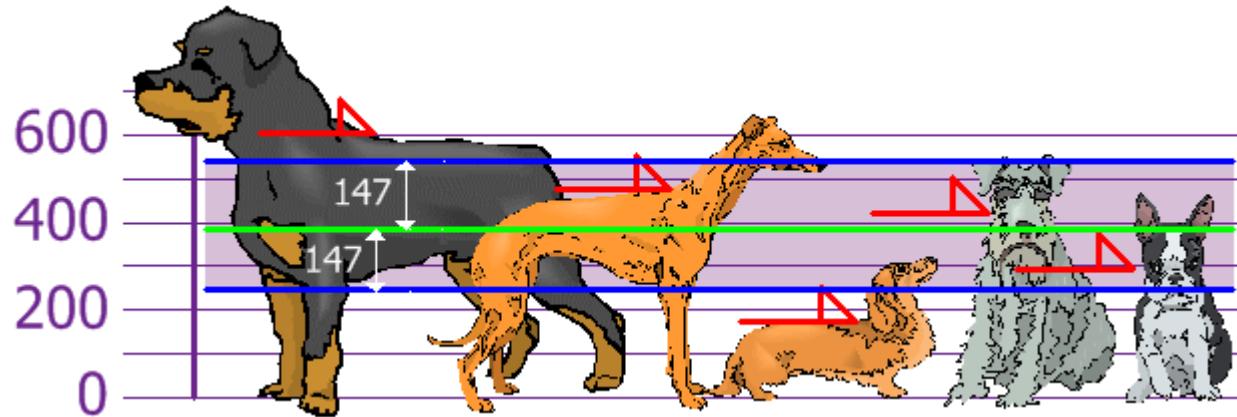
Átlagtól való eltérés: 206, 76, -224, 36, -94 (mm)

$$\sigma^2 = ((206)^2 + (76)^2 + (-224)^2 + (36)^2 + (-94)^2) / 5 = 21704 (\text{mm}^2)$$

Példa: marmagasság

$$m = \frac{\sum_{i=1}^n x_i}{n} \quad \sigma^2 = \frac{\sum_{i=1}^n (x_i - m)^2}{n}$$

Adatok: 600, 470, 170, 430, 300 (mm)

Átlagtól való eltérés: 206, 76, -224, 36, -94 (mm)

$$\sigma^2 = ((206)^2 + (76)^2 + (-224)^2 + (36)^2 + (-94)^2) / 5 = 21704 (\text{mm}^2)$$

$$\sigma = 147.3 (\text{mm})$$

átlag: 394 mm
szórás: 147.3 mm

1. gyakorlat: horoszkop.csv elemzése

- <https://colab.research.google.com/>
- Olvassuk be az adatokat: <https://ruzsaz.github.io/horoszkop.csv>
- Ezek a 2010.01.01 – 2022.04.30 között elhunyt, magyar taj számmal rendelkezők adatai:
  - szul_ev: a születés éve,
  - szul_ho: a születés hónapja,
  - kor: élt napok száma
- Számoljuk ki a leíró statisztikákat: átlag, szórás, medián, stb...

Barnóczki Brigitta

Másolás

2082

A Republikon Intézet legfrissebb [kutatása szerint](#) januárban hibahatáron belül tovább nőtt a Tisza Párt előnye a Fidesz–KDNP-vel szemben, a teljes népesség körében 3 százalékponttal vezet Magyar Péter pártja, 26 százalékpont a támogatottsága a Fidesz–KDNP 23-as eredményével szemben. Az MSZP-közeli intézet reprezentatív kutatása szerint a pártválasztók körében 37 százalék szavazna a Tiszára, 32 pedig a Fidesz–KDNP-re.

Módszertan: A kutatás 1000 fő telefonos megkérdezésével készült 2025. január 14–22. között. A kutatás nem, életkor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország felnőtt lakosságára. A hibahatár: +/- 3,2%.

Az intézet oldalán is elérhető [kutatás](#) szerint a vizsgált időszakban 39-32 volt az állás a biztos szavazó pártválasztók körében, ami az intézet szerint azt jelenti, hogy a Tisza magabiztosan vezet, de a növekedési üteme lassult. Az intézet azt

telex

Kövess minket Faceboo

Követem!

Legfontosabb

KÜLFÖLD

Mire a tűzoltó a negyedik és emeletek már emberek a fel színteken sik

A modern kor nyolcvan éve

Barnóczki Brigitta

Másolás

2082

A Republikon Intézet legfrissebb [kutatása szerint](#) januárban hibahatáron belül tovább nőtt a Tisza Párt előnye a Fidesz-KDNP-vel szemben, a teljes népesség körében 3 százalékponttal vezet Magyar Péter pártja, **26 százalékpont a támogatottsága a Fidesz-KDNP 23-as eredményével szemben.** Az MSZP-közeli intézet reprezentatív kutatása szerint a pártválasztók körében 37 százalék szavazna a Tiszára, 32 pedig a Fidesz-KDNP-re.

Módszertan: A kutatás 1000 fő telefonos megkérdezésével készült 2025. január 14–22. között. A kutatás nem, életkor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország felnőtt lakosságára. A hibahatár: +/- 3,2%.

Az intézet oldalán is elérhető [kutatás](#) szerint a vizsgált időszakban 39-32 volt az állás a biztos szavazó pártválasztók körében, ami az intézet szerint azt jelenti, hogy a Tisza magabiztosan vezet, de a növekedési üteme lassult. Az intézet azt

telex

Kövess minket Faceboo

Követem!

Legfontosabb

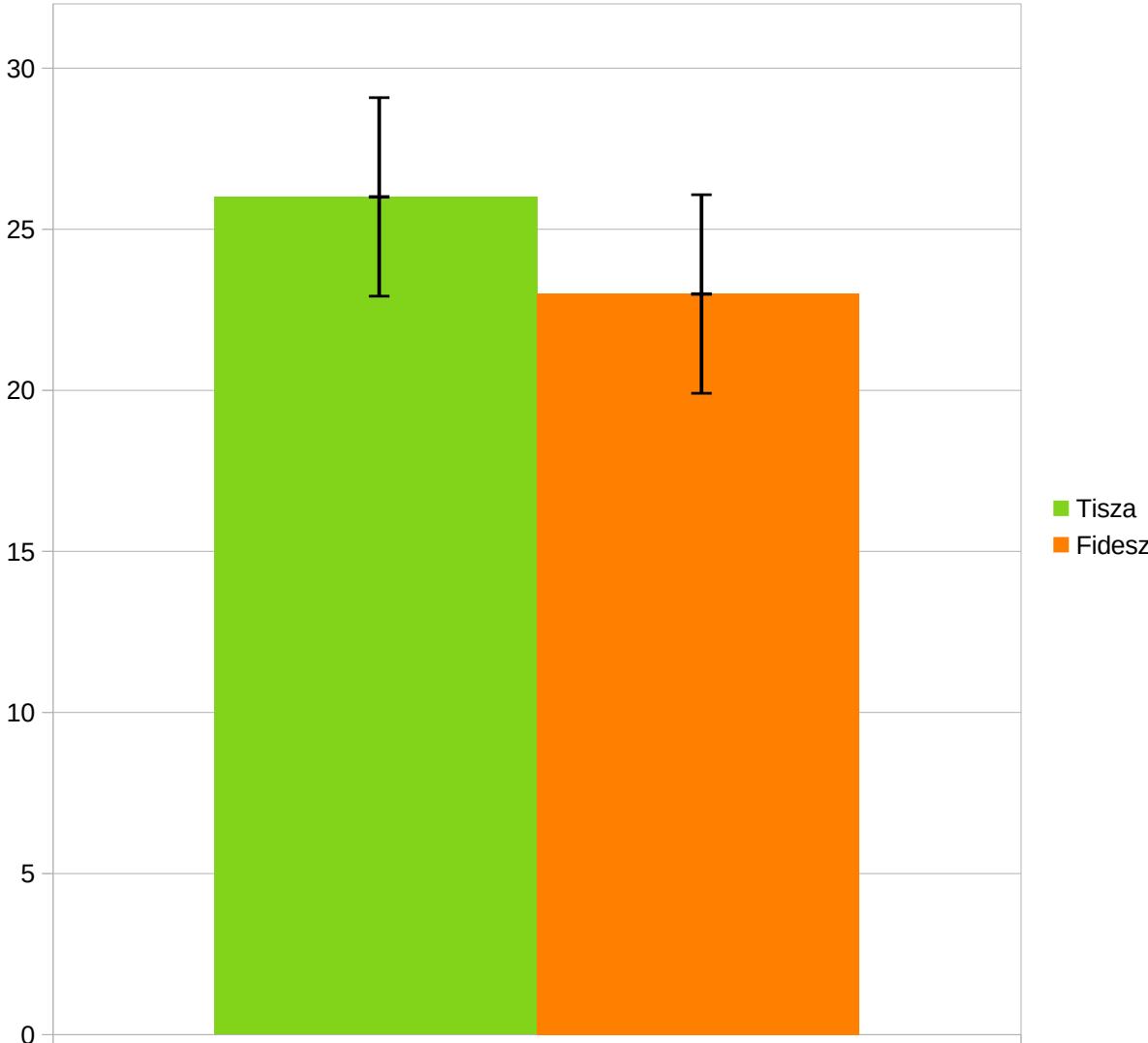

KÜLFÖLD

Mire a tűzoltó a negyedik és emeletek már emberek a fel színteken sik

A modern kor nyolcvan éve

Tisza: 26%

Fidesz: 23%

hibahatár: +/- 3.2%

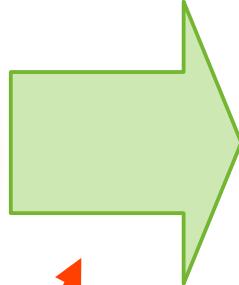
Valóság – matematikai modell – statisztika

Valóság – matematikai modell – statisztika

Módszertani hiba

8.2M szavazópolgár

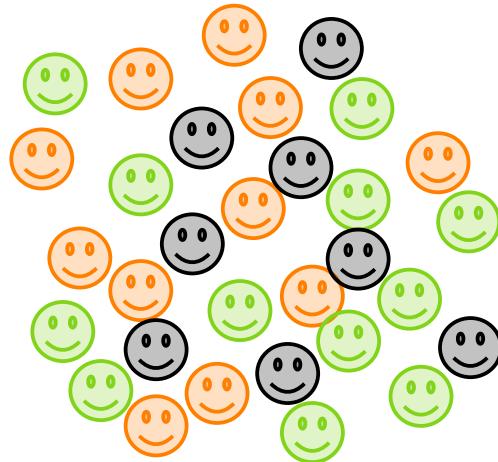

Mintavételi hiba

1000 fő

Matematikai modell – statisztika

8.2M ember

- f -ed része Fideszre szavaz
- t -ed része Tiszára
- $(1-f-t)$ -ed része egyéb

(f és t nem ismert paraméterek)

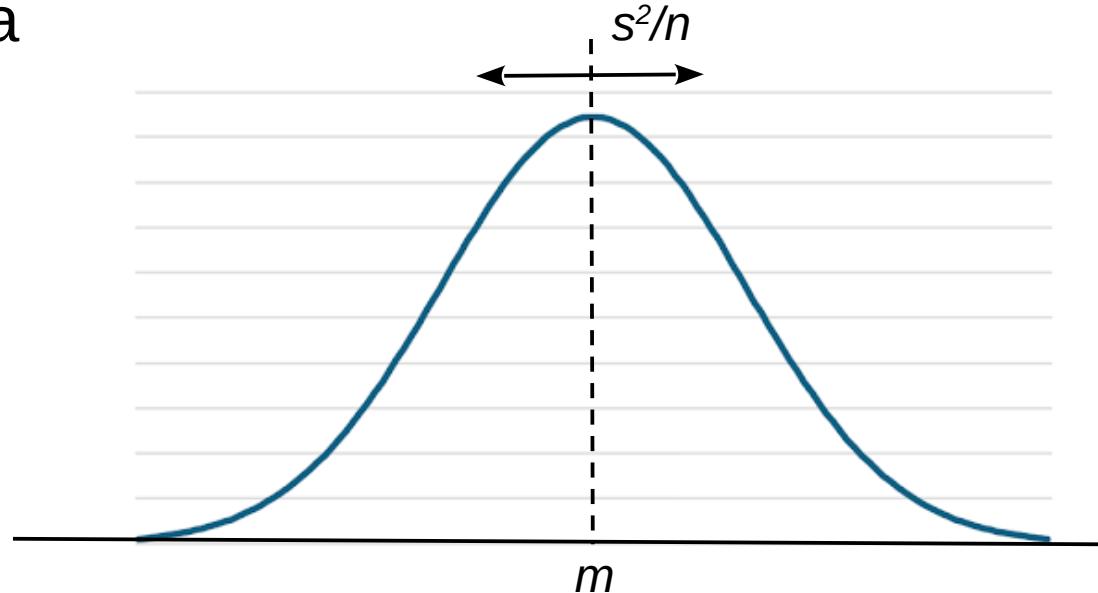
1000 fős minta

- tapasztalati becslés f -re
- tapasztalati becslés t -re

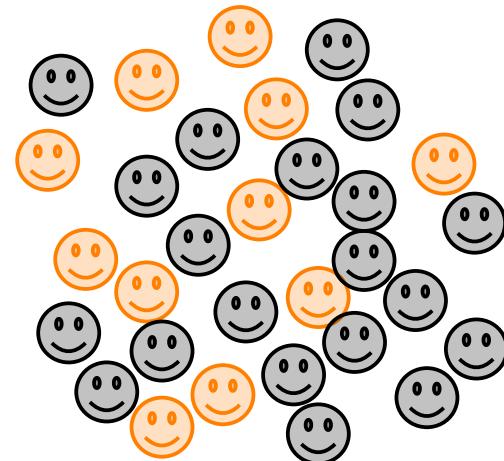
Centrális Határeloszlás Tétel

Bármilyen eloszlású valószínűségi változóból vett független minta átlaga közelítőleg normális eloszlású: $N(m, s^2/n)$, ahol

- m az eredeti változó várható értéke
- s az eredeti változó szórása
- n a minta elemszáma

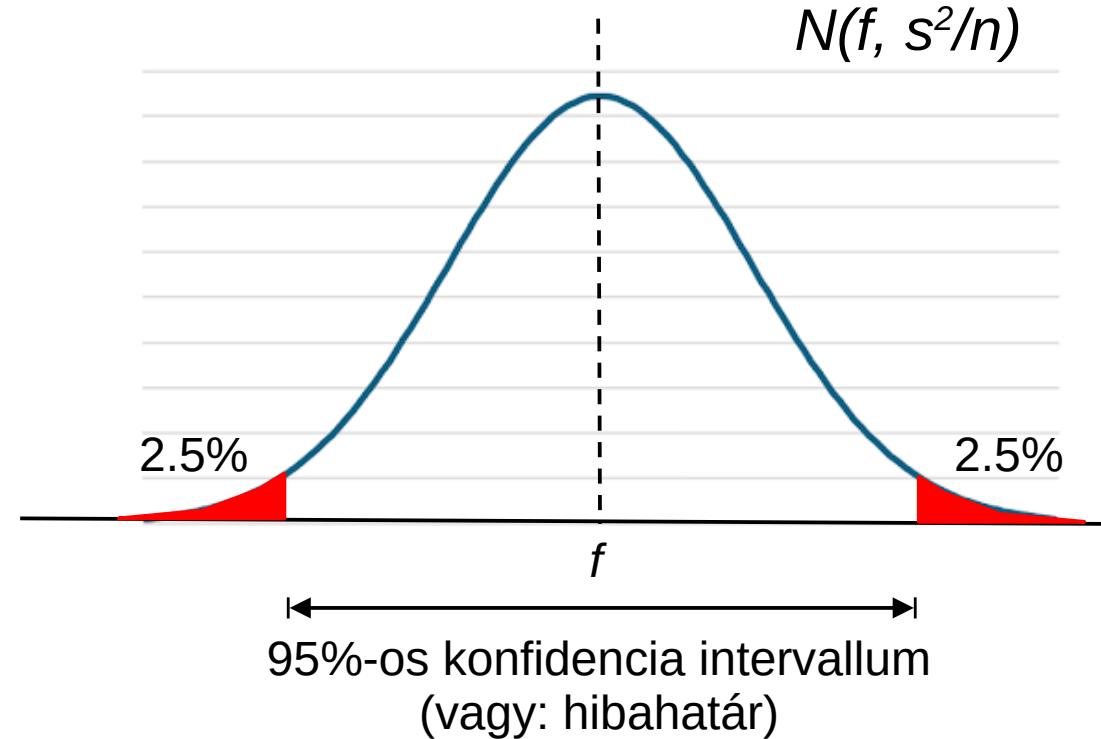

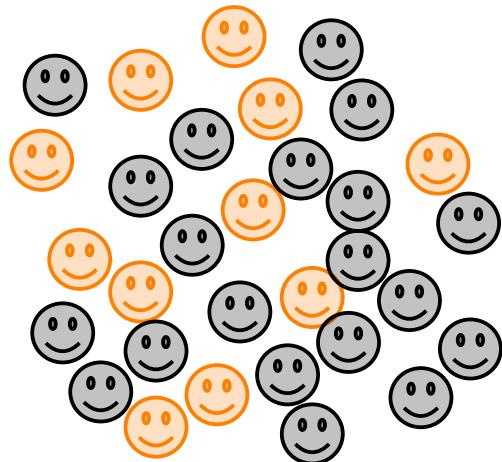
Konfidenciaszint → hibahatár

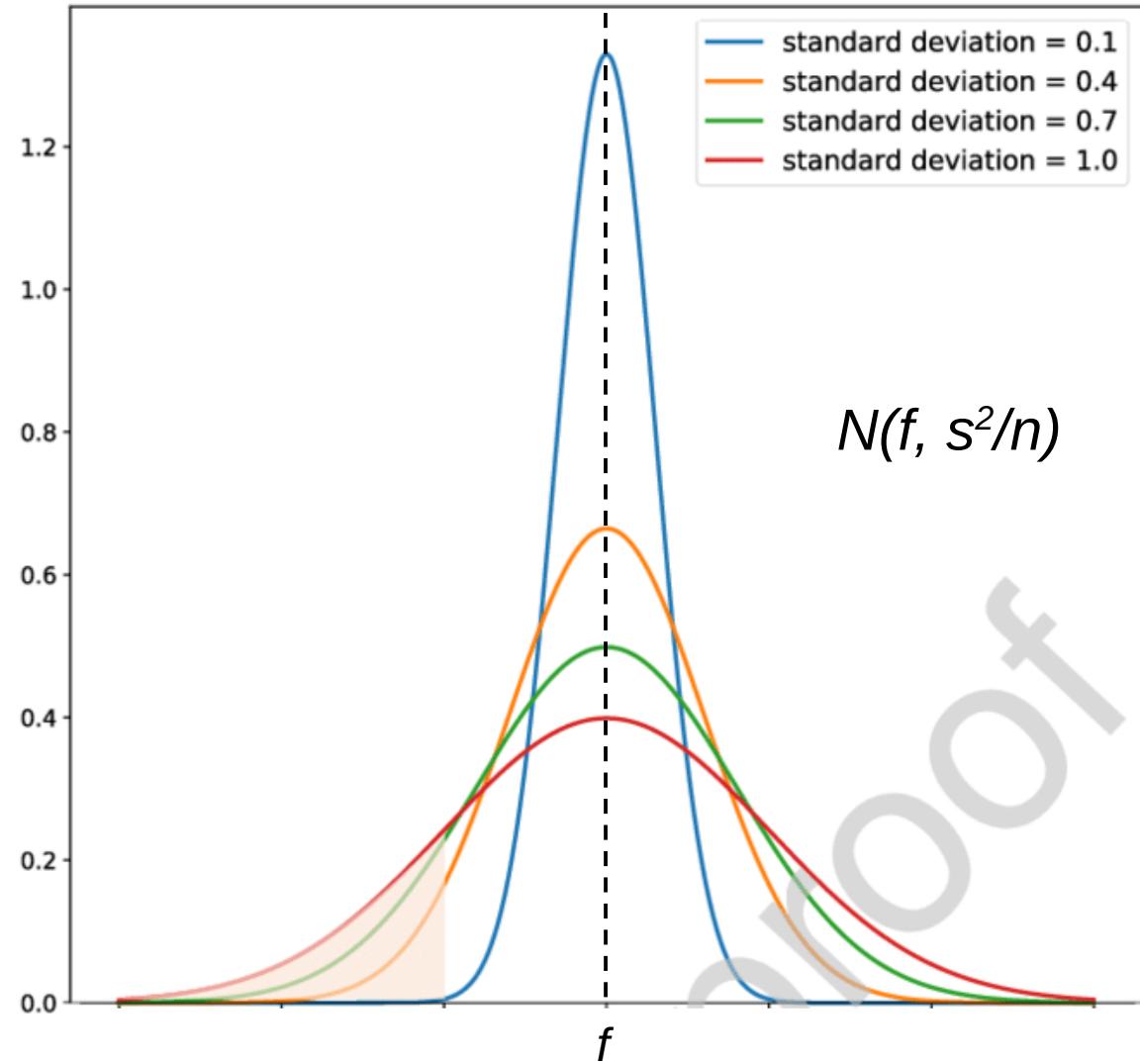
f -ed része Fideszre szavaz

95%-os konfidenciaszint

f -ed része Fideszre szavaz

Barnóczki Brigitta

Másolás

2082

A Republikon Intézet legfrissebb [kutatása szerint](#) januárban hibahatáron belül tovább nőtt a Tisza Párt előnye a Fidesz-KDNP-vel szemben, a teljes népesség körében 3 százalékponttal vezet Magyar Péter pártja, **26 százalékpont a támogatottsága a Fidesz-KDNP 23-as eredményével szemben.** Az MSZP-közeli intézet reprezentatív kutatása szerint a pártválasztók körében 37 százalék szavazna a Tiszára, 32 pedig a Fidesz-KDNP-re.

Módszertan: A kutatás 1000 fő telefonos megkérdezésével készült 2025. január 14–22. között. A kutatás nem, életkor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív az ország felnőtt lakosságára. A hibahatár: +/- 3,2%.

Az intézet oldalán is elérhető [kutatás](#) szerint a vizsgált időszakban 39-32 volt az állás a biztos szavazó pártválasztók körében, ami az intézet szerint azt jelenti, hogy a Tisza magabiztosan vezet, de a növekedési üteme lassult. Az intézet azt

telex

Kövess minket Faceboo

Követem!

Legfontosabb

KÜLFÖLD

Mire a tűzoltó a negyedik és emeletek már emberek a fel színteken sik

A modern kor nyolcvan éve

2. gyakorlat: partok.csv elemzése

- <https://colab.research.google.com/>
- <https://ruzsaz.github.io/partok.csv>
- Határozzuk meg a két párt támogatottságát.
- Számoljuk ki a 95%-os, illetve 99%-os konfidenciaintervallumokat.
- Hogyan változik mindez, ha csak 100 fős mintát használunk?

2. gyakorlat: partok.csv elemzése

- <https://colab.research.google.com/>
- <https://ruzsaz.github.io/partok.csv>
- Határozzuk meg a két párt támogatottakat.
- Számoljuk ki a 95%-os, illetve 99%-os konfidenzintervallumokat.
- Hogyan változik minden, ha csak 100

```
"id", "nem ", "preferencia"  
1, "nő", "fidesz"  
2, "nő", "egyéb"  
3, "nő", "egyéb"  
4, "férfi", "egyéb"  
5, "férfi", "egyéb"  
6, "nő", "tisza"  
7, "férfi", "tisza"  
8, "férfi", "tisza"  
9, "férfi", "fidesz"  
10, "férfi", "tisza"  
11, "férfi", "egyéb"  
12, "nő", "fidesz"  
13, "nő", "egyéb"  
14, "nő", "tisza"  
15, "nő", "fidesz"  
16, "férfi", "egyéb"  
17, "nő", "fidesz"  
18, "férfi", "fidesz"  
19, "nő", "tisza"  
20, "nő", "tisza"  
21, "férfi", "fidesz"  
22, "nő", "fidesz"
```


2. gyakorlat: partok.csv elemzése

- <https://colab.research.google.com/>
- <https://ruzsaz.github.io/partok.csv>
- Határozzuk meg a két párt támogatottságát.
- Számoljuk ki a 95%-os, illetve 99%-os konfidenciaintervallumokat.
- Hogyan változik mindez, ha csak 100 fős mintát használunk?

Untitled2.ipynb

Fájl Szerkesztés Nézet Beszúrás Futtatókörnyezet Eszközök Súgó

+ Kód + Szöveg ✓ RAM Lemez

Létrehozás load data from https://ruzsaz.github.io/partok.csv

< 1 of 1 > Körültekintően használja a kódot

[1] # prompt: load data from https://ruzsaz.github.io/partok.csv

```
library(readr)
df <- read_csv("https://ruzsaz.github.io/partok.csv")
head(df)
```

Rejtett kimenet megjelenítése

Létrehozás calculate the proportion of preferencia="fidesz" within the df

< 1 of 1 > Módosítások visszavonása Körültekintően használja a kódot

prompt: calculate the proportion of preferencia="fidesz" within the df

```
nrow(df[df$preferencia == "fidesz", ])/nrow(df)
```

0.270036991368681

Létrehozás calculate the 95% confidence interval

< 1 of 1 > Módosítások visszavonása Körültekintően használja a kódot

[12] # prompt: calculate the 95% confidence interval

```
# Calculate the 95% confidence interval
conf_interval <- prop.test(nrow(df[df$preferencia == "fidesz", ]), nrow(df), conf.level = 0.95)

# Print the confidence interval
print(conf_interval)
```

1-sample proportions test with continuity correction

```
data: nrow(df[df$preferencia == "fidesz", ]) out of nrow(df), null probability 0.5
X-squared = 170.63, df = 1, p-value < 2.2e-16
alternative hypothesis: true p is not equal to 0.5
95 percent confidence interval:
 0.2400260 0.3022599
```

HF 1

Három közvélemény-kutató megmérte egy párt támogatottságát, az alábbi eredményekkel:

- 1) 36.2%, 600 fős minta
- 2) 29.8%, 2500 fős minta
- 3) 31.4%, 1000 fős minta

Ezek hibahatáron belüli eltérések?

Az eredmények összesítésével milyen eredményt kapunk? Milyen hibahatárral?

3. gyakorlat: horoszkop.csv elemzése

- <https://ruzsaz.github.io/horoszkop.csv>
- Számoljuk ki a várható élettartamot a saját születési hónapunkban születettekre. Mekkora a 95%-os konfidenciaintervallum?
- HF2: alakítsuk függvényé az előzőt, számoljuk ki az összes hónapra, ábrázoljuk az eredményt.

 + Kód + Szöveg RAM Lemez Bezárás Létrehozás load data from <https://ruzsaz.github.io/horoszkop.csv> 1 of 1 Módosítások visszavonása Körültekintően használja a kódot[13] # prompt: load data from <https://ruzsaz.github.io/horoszkop.csv>

```
library(readr)
df <- read_csv('https://ruzsaz.github.io/horoszkop.csv')
head(df)
```

 Rejtett kimenet megjelenítése   Létrehozás select rows where the value of szul_ho = 8, and store in aug Bezárás 1 of 1   Körültekintően használja a kódot0 # prompt: select rows where the value of szul_ho = 8, and store in aug

```
mp
aug <- df |> dplyr::filter(szul_ho == 8)
head(aug)
```

 Rejtett kimenet megjelenítése Létrehozás calculate the mean of kor from the data frame aug, and caculate the 95% confidence interval Bezárás 1 of 1 Módosítások visszavonása Körültekintően használja a kódot0 [23] # prompt: calculate the mean of kor from the data frame aug, and caculate the 95% confidence interval

```
mp
library(dplyr)
# Calculate the mean of 'kor' for August birthdays
mean(aug$kor, na.rm = TRUE)

# Calculate the 95% confidence interval
t.test(aug$kor, conf.level = 0.95)$conf.int
```

 27229.5188295536
27203.3899539545 · 27255.6477051526

Eldobott sorszámok:
9, 15, 16, 121, 248

Hány vásárló volt aznap?

German Tank Problem

4. gyakorlat: 9, 15, 16, 121, 248

- Mi a matematikai modell?
- https://en.wikipedia.org/wiki/German_tank_problem
- Ha m a maximális érték, k az elemszám, akkor a várható hibát minimalizáló torzítatlan becslés:

$$m(1+1/k) - 1$$

95%-os konfidencia-intervallum: $[m, m/0.05^{1/k}]$

- Írunk függvényt R-ben, ami ezeket kiszámolja!

+ Kód + Szöveg

RAM Lemez

Létrehozás

Solve the german tank problem from the numbers 9, 15, 16, 121, 248. Calculate the 95% confidence interval.

Bezáras

< 1 of 1 >

Módosítások visszavonása Körültekintően használja a kódot

0 mp

```
# prompt: Solve the german tank problem from the numbers 9, 15, 16, 121, 248. Calculate the 95% confidence interval.

# Function to calculate the German Tank Problem solution
german_tank_problem <- function(observations) {
  m <- max(observations)
  n <- length(observations)
  estimate <- m + (m / n) - 1

  # Calculate the 95% confidence interval
  k <- m
  lower_bound <- m
  upper_bound <- m / ((0.05)^((1/n)))

  list(estimate = estimate, lower_bound = lower_bound, upper_bound = upper_bound)
}

observations <- c(9, 15, 16, 121, 248)
result <- german_tank_problem(observations)

cat("Estimate:", result$estimate, "\n")
cat("95% Confidence Interval:", result$lower_bound, "-", result$upper_bound, "\n")
```

```
Estimate: 296.6
95% Confidence Interval: 248 - 451.4999
```

<https://ruzsaz.github.io/stat1.pdf>

HF1: Három közvélemény-kutató megmérte egy párt támogatottságát, az alábbi eredményekkel:

- 1) 36.2%, 600 fős minta
- 2) 29.8%, 2500 fős minta
- 3) 31.4%, 1000 fős minta

Ezek hibahatáron belüli eltérések?

Az eredmények összesítésével milyen eredményt kapunk? Milyen hibahatárral?

HF2: Hajtsuk végre a <https://ruzsaz.github.io/horoszkop.csv> elemzését R-ben, az alábbi lépésekkel:

- 1) Írunk függvényt, amely egy bemenő paraméter (1-12-ig) alapján kiszámolja az adott hónapban születettek élettartamát, illetve a 95%-os konfidenciaintervallumot.
- 2) Csinálunk egy 12 elemű vektort, ami 1-12-ig tartalmazza a számokat.
- 3) Hívjuk meg a függvényt a vektor elemeire.
- 4) Ábrázoljuk az eredményeket (becslést és konfidenciaintervallumot).

